

ARBETSPLAN 2025-2026

BRÄNDÖ GRUNDSKOLA

Godkänd av Bildningsnämnden 15.10.2026

Innehåll

<u>Förord</u>	2
<u>Inledning</u>	2
<u>1 Verksamhetsidé och värdegrund</u>	3
<u>1.1 Målsättningar för läsåret</u>	4
<u>2 Skolvisa uppgifter</u>	5
<u>2.1 Elevantal och klasser</u>	5
<u>2.2 Ledning, lärare och personal</u>	5
<u>2.3 Läsårets och skoldagens arbetstider</u>	6
<u>3 Trivselstadga</u>	7
<u>4 Undervisningsarrangemang</u>	9
<u>4.1 Undervisning utanför skolan</u>	9
<u>4.2 Helhetsskapande undervisningsarrangemang</u>	10
<u>4.3 Särskilda undervisningsarrangemang</u>	10
<u>4.4 Flexibel undervisning</u>	11
<u>4.5 Undervisning i särskilda situationer</u>	12
<u>4.6 Distansundervisning</u>	12
<u>5 Stöd för lärande och skolgång</u>	13
<u>5.1 Allmän pedagogiskt stöd</u>	14
<u>5.2 Specialpedagogiskt stöd</u>	14
<u>5.3 Mångprofessionellt stöd</u>	15
<u>6 Elevrådsarbete och elevdelaktighet</u>	16
<u>7 Timfördelning</u>	17
<u>7.1 Kursplaner tillvalsämnen</u>	18

Förord

Anvisningen för uppgörandet av arbetsplan har valts att göras som en ifyllnadsbar mall. Meningen är att varje skola fyller i mallens rutor i enlighet med hur verksamhetens ser ut på den skolan. Det går även att ändra layout, ändra och radera i texterna utanför rutorna men man bör vara aktsam att inte någon väsentlig information faller bort då man omformar mallen.

Målsättningen med mallen är att den ska infogas i Vilma som en ifyllningsbar mall för att minska arbetsmängden med uppgörandet av planen.

Inledning

I enlighet 12 § del III i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola ska alla grundskolor på Åland göra upp en arbetsplan inför varje läsår. I arbetsplanen ska innehållet för skolans undervisning och fostran preciseras och tydliggöras samt de metoder skolan använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen, förordningen och läroplanen beskrivas. Arbetsplanen sammanställs av rektorn eller föreståndaren i samråd med lärarna och den ska godkännas av den ansvariga nämnden i kommunen och tillställas landskapsregeringen för kännedom. Elevrådet ska få ta del av arbetsplanen och övriga planer och dokument innan de godkänns och få möjlighet att påverka de delar som direkt berör deras vardag.

I enlighet med ÅLp21 ska följande ingå i arbetsplanen:

- Beskrivning av skolans verksamhetsidé och värderingar
- Målsättningar för läsåret
- Trivselstadga (ordningsregler och kriterier för ansvar och samarbete)
- Förtydligande av skolspecifika undervisningsarrangemang under det kommande läsåret
- Beskrivning över hur helhetsskapande undervisning kommer att genomföras
- Beskrivning av distansundervisning
- Beskrivning av elevrådsarbete och elevers delaktighet
- Skolans timfördelning (enligt LR:s mall)
- Språkprogram
- Kursplaner för tillvalsämnen (enligt LR:s mall)
- Kontaktuppgifter och läraruppgifter

Följande ska vara digitalt tillgängligt på kommunens eller skolans hemsida eller liknande och uppdateras årligen:

- Elevhälsoplan (beslut nr 29 U2, ÅLR2021/837)
- Antimobbningsplan där förebyggande arbete mot mobbning ingår samt en beskrivning över hur arbetsgången går till vid eventuell mobbning/kränkning och en årsuppdaterad ansvarsfördelning i arbetsgången.
- Likabehandlingsplan
- ANDTS-plan (beslut nr 29 U2, ÅLR2019/31)
- Plan för hur samarbetet och övergången från barnomsorg till skola organiseras
- Plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder (beslut nr 30 U2, ÅLR2021/434)

1. Verksamhetsidé och värdegrund

Grundskolans grundläggande uppgift är att undervisa och skapa förutsättningar för elevens lärande. Hemmet har det huvudsakliga ansvaret för barnets uppfostran men grundskolans fostrande verksamhet stöder hemmen och vårdnadshavarna i att främja barnets utveckling och lärande samt att stärka elevens sociala färdigheter och sunda självkänsla. Det ligger i varje lärares uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i skolan förverkligas. Alla som arbetar i skolan behöver reflektera över sin egen del som påverkare i skolan och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för grundskolan på Åland.

1.1 Värdegrund

I samverkan med vårdnadshavarna vill vi fostra eleverna till ärliga, empatiska, ansvarsfulla individer som respekterar alla människor oberoende av kön, ras, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, ålder, funktionsvariationer, religion eller politisk uppfattning. Allas lika värde och jämlikhet ska betonas.

Skolan ska ge eleverna en trygg miljö där de inspireras till att aktivt söka efter kunskap och öva färdigheter. Skolan arbetar för att eleverna ska lyckas och känna sig värdefulla, ha lust att lära sig, utveckla kreativitet, känna trivsel och trygghet. Vi arbetar utifrån ett dynamiskt arbetssätt som innebär att vi välkomnar utmaningar, är uthålliga när hinder uppstår och vi tror på att ansträngning banar väg till kunskap. Vi arbetar enligt principerna för positiv psykologi och betonar styrka, glädje och medkänsla.

Eleverna ska våga stå för det de tycker och tänker, men respektera varandras åsikter och olikheter. Eleverna ska känna sig hörda och sedda. Att eleverna tar ansvar för sin egen inläring är en förutsättning för verksamheten. Hemmet ansvarar för uppfostran och har en stödjande roll i kunskapsinhämtningen.

Eleverna ska nå den kunskapsnivå och kompetens som krävs för fortsatta studier men även för ett gott liv.

Under läsåret 24-25 valde elever, vårdnadshavare och kollegiet ut värdegrundsord som vi tycker symboliserar vår skola. Tillsammans bildar värdegrundsorden TRYGGA, vilket vi känner att vår skola är.

Värdegrundsorden vi särskilt kommer att jobba med under läsåret 25-26 är **Tålmod** (att lära sig kräver tålmod, vi ger inte upp), **Respekt** (att samarbeta kräver att man respekterar varandra och vi lär oss också respektera vår omgivning), **stYrkor** (vi arbetar enligt principerna för positiv psykologi), **Gemenskap** (symboliserar vår familjära stämning och vi gör saker tillsammans), **Glädje** (vi strävar till att alla trivs och känner arbetsglädje), **Ansvar** (för att lära sig krävs att man tar ansvar för sitt skolarbete och egen inläring).

Skolan följer devisen ”en sund själ i en sund kropp”. Eleverna ska uppmuntras till att leva sunt, ta ställning i frågor som rör droger, den fysiska och psykiska hälsan och miljön. Skolan arbetar för att medvetandegöra eleverna på en hållbar utveckling både lokalt och globalt.

Värdegrundsdiskussioner förs på samplaneringsmöten i kollegiet. Hela personalen deltar i personalmöte i början av varje termin, då också våra värderingar och fostrande roll diskuteras. Vid klassråd ligger fokus på värdegrund och positiv psykologi.

2. Målsättningar för läsåret

Alla grundskolor ska inför varje nytt läsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i skolans hela verk-samhet under läsåret. Skolans specifika målsättningarna kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i skolans interna utvärdering (t.ex. ett lågt läsintresse kan leda till att man väljer att lyfta läsning eller ökad mobbing leder till att man fokuserar på förebyggande åtgärder för en trygg lärmiljö) eller teman som formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra (Åland 100, fokusområden inom implementeringen av läroplanen)

2.2 Specifika målsättningar för läsåret

Att fortsätta stärka multilitteraciteten

Vi fortsätter följa Lexplores läsutvecklingsprogram

Vi använder språkutvecklande arbetssätt, fokus på begreppsundervisning

Vi inkluderar texter av olika slag, i så många ämnen som möjligt

Vi genomför olika läs- och skrivprojekt.

Vi fortsätter arbeta med Skrivande skolas mallar över hur man skriver texter i olika genrer

Vi fortsätter producera inlägg med texter och bilder till skolans hemsida.

Vi skapar filmer för att också utveckla vår digitala kompetens.

Att implementera skolans värdeord

De värdegrundsord som vi mest tycker symboliserar vår skola ska framgå tydligt, synligt och förstås av alla. Vi följer en plan för värdegrundsarbetet, vilken utarbetas av kollegiet.

Vi fortsätter arbeta kontinuerligt med Åse Fagerlunds material för positiv psykologi.

Att stärka lärarsamarbeten och ämnesövergripande samarbeten

Vi planerar och genomför gemensamma lektioner.

Vi delar med oss av våra kompetenser och ägnar en del av samplaneringen till att lära varandra mer om t.ex. digitala verktyg eller olika arbetssätt.

Vi fortsätter med samarbetet skärgårdslärarna emellan och gör studiebesök i andra skolor.

3. Skolvisa uppgifter

3.1 Elevantal och klasser

Åk 1   2

Åk 4-6 $3+3+1=7$, undervisas delvis i sammansatta grupper

Åk 7-9 $2+2+1=5$, åk 7-9 undervisas oftast i sammansatt grupp.

3.2 Ledning, lärare och personal

Julia Grünewald, utb.chef

julia.grunewald@brando.ax

Malena Strandvall, rektor

malena.strandvall@brando.ax

Anneli Gustafsson, lektor svenska o kf åk 7-9

anneli.gustafsson@brando.ax

Linda Karlström, klasslärare åk 1

linda.karlstrom@brando.ax

Felicia Gustafsson, klasslärare åk 4-6

felicia.gustafsson@brando.ax

Emelie Bergendahl, timlärare

emelie.bergendahl@brando.ax

Mathilda Öström, timlärare

mathilda.ostrom@edu.brando.ax

Rebecca Mustonen, assistent

rebecca.mustonen@brando.ax

Olga Tavlintseva, lokalvårdare

Mari Sjöman, kökschef

mari.sjoman@brando.ax

Robert Holmström, fastighetskötare

fastighetskotare@brando.ax

3.3 Läsårets och skoldagens arbetstider

Höstterminen 2025 (88 arbetsdagar)

- Terminen inleds måndagen den 18.8.2025
- Lovdag- lärarnas fortbildning måndagen den 15.9.2025
- Höstlov 16-17.10.2025
- Höstterminen avslutas fredagen den 19.12. 2025
- Jullov 20.12.2025 – 6.1.2026

Vårterminen 2026 (97 arbetsdagar)

- Vårterminen inleds onsdagen 7.1. 2026
- Sportlov 16-20.2. 2026 (vecka 8)
- Påsklov torsdagen 2.4- måndagen 6.4.2026
- Första maj lovdag fredagen 1.5.2026
- Lovdagar i samband med Kristi himmelfärdsdag 14.5-15.5.2026
- Läsåret avslutas fredagen 5.6.2026

Skoldagens arbetstider

Lektion	1	8.45-9.30
	2	9.45-10.30
	LUNCHRAST 10.30-11.10	
	3	11.10-11.55
	4	12.00-12.45
	5	13.00-13.45
	6	14.00-14.45

3 Trivselstadga

För att främja den interna ordningen i skolan, ostörda studier samt trygghet och trivsel i skolan ska skolan ha en trivselstadga. Trivselstadgan ingår i arbetsplanen. I trivselstadgan formuleras ordningsregler samt kriterier för ansvar och samarbete.

Elevens förmåga till ansvar och samarbete ska bedömas genom handledande respons på uppförande i relation till de *kriterier som ställts upp i skolans trivselstadga*. Kriterierna för ansvar och samarbete ska grunda sig på skolans målsättningar för fostran, riktlinjerna för skolans verksamhetskultur och ordningsreglerna som ska finnas i arbetsplanen. Eleven och vårdnadshavarna ska få information om grunderna för bedömning av ansvar och samarbete.

Ansvar och samarbete anges i betyget som ett verbalt omdöme vid sidan av den övriga skalan för bedömning. Bedömning av ansvar och samarbete antecknas inte i avgångs- och skiljebetyget.

Vi ska lära oss i skolan och vi ska respektera varandra, därför:

- lyssnar vi på vad läraren säger
- lyssnar vi när det är klasskamraternas tur att svara
- ger vi arbetsro åt klasskamraterna och utför våra egna uppgifter i lugn och ro
- räcker vi upp handen när vi vill säga nåt eller när vi behöver hjälp
- kommer vi i tid till lektionen
- har vi med oss skolmaterialet
- tar vi ansvar för vårt skolarbete
- bemöter vi varandra artigt och trevligt, t.ex. knuffa och slåss är INTE tillåtet
- undviker vi fula och kränkande ord/gester
- tar vi väl hand om vår egen, andras och skolans egendom

Mobilerna stör vår koncentration och ibland vår sociala samvaro, därför:

- använder inte åk 1-6 sina mobiler i skolan
- använder åk 7-9 sina mobiler endast på innerasterna. På uteraster sysselsätter vi oss med annat än mobilerna.
- förvarar vi våra ljudlösa mobiler i våra elevskåp under lektionstid och när vi äter.
- lyssnar vi på musik med hörlurar för att inte störa andra och för att alla inte har samma musiksmak.

Kriterier för ansvar och samarbete			
Kriterier för svaga (S)	Kriterier försvarliga (F)	Kriterier för goda (G)	Kriterier för berömligt (B)
Eleven kan inte uppföra sig i enlighet med skolans och klassens regler och uppvisar ett respektlöst beteende och har en negativ attityd.	Eleven känner till reglerna, men har ibland svårt att följa dem och uppvisar ibland ett respektlöst beteende.	Eleven uppför sig i enlighet med skolans och klassens regler och tar hänsyn och visar tolerans mot andra.	Eleven bidrar aktivt till att upprätthålla arbetsron och trivseln i skolmiljön och bryr sig om sitt eget och andras välmående
Eleven använder ett ovårdat språk.	Eleven använder ibland ett ovårdat språk.	Eleven använder ett sakligt språk	Eleven har ett gott språkbruk
Eleven stör arbetsron och samarbetar inte med andra.	Eleven stör ofta arbetsron och har svårt för att samarbeta.	Eleven ger arbetsro och kan samarbeta med andra.	Eleven bidrar till att upprätthålla arbetsron och tar ansvar för att samarbetet i gruppen fungerar.
Eleven missköter sina uppgifter och förströr material.	Eleven glömmer ofta att utföra sina uppgifter och tappar sitt material.	Eleven utför sina uppgifter och tar ansvar för sitt material.	Eleven tar ansvar för och värdesätter sina uppgifter och sitt material.
Eleven är upprepade gånger oärlig eller uppför sig våldsamt eller aggressivt.	Eleven visar för det mesta hänsyn.	Eleven är pålitlig och hjälpsam mot andra och uppför sig sakligt och vänligt.	Eleven är pålitlig, hjälpsam och trevlig mot andra.

4 Undervisningsarrangemang

Enligt 6 § del III LL (202:32) om barnomsorg och grundskola kan undervisningen i grundskolan bedrivas i form av allmänundervisning, specialundervisning och träningsundervisning. Undervisningen ordnas som närundervisning, distansundervisning och som verksamhet utanför skolan. Den huvudsakliga undervisningsformen i grundskolan är närundervisning. De skolspecifika undervisningsformerna under läsåret ska beskrivas i arbetsplanen.

4.1 Undervisning utanför skolan

Åk 9 gör studiebesök till andra stadiets utbildningar.

Åk 9 är på prao en vecka per termin (v 38 och v 5)

Eleverna besöker olika kulturevenemang, t.ex. konstutställningar, teaterföreställningar, workshops, bl.a gör eleverna i åk 7-9 ett besök till Åbo konstmuseum, tillsammans med Kumlinge (Konsttestarna)

Åk 7-9 gör en klassresa till Helsingfors för att besöka bl.a. Riksdagshuset och vår riksdagsledamot, Ateneum, Sveaborg. Resan kombineras med Stafettkarnevalen den 22-23.5 som åk 3-9 deltar i förutsatt att vi har lag.

Åk 9 har projektdagar vt-26

Fältarna och Tobaksfri Duo besöker åk 7-9

Biblioteksbesök och bokprat

Kvällsskola med naturtema i samarbete med Hem & Skola, april-maj

Eventuellt deltagande i Archipelago Fun på Föglö maj/juni 2026

Eleverna gör studiebesök i närområdet och på fasta Åland

Eleverna besöker Mariehamn för simundervisning en-två gånger.

Eleverna gör naturexkursioner i närmiljön och deltar i friluftsdagar

Åk 4-6 deltar i utedagar ordnad av Ålands Naturskola (två dagar)

Åk 1-6 deltar i UNICEF-rundan

Åk 5-6 deltar i idrottsdagen i Mariehamn tillsammans med de andra skärgårdsskolorna

Åk 7-9 gör dagsverke

Åk 1-6 deltar i 4H:s verksamhet två gånger per termin

Skolans lucia kröns i St Jakobs kyrka, konfessionslös tillställning

Jul- och vårgudstjänster i kyrkan ordnas som frivillig aktivitet

4.2 Helhetsskapande undervisningsarrangemang

För att kunna garantera att alla elever har möjlighet att få ta del av helhetsskapande undervisning ska alla skolor sträva efter att ha *minst ett helhetsskapande lärområde per läsår*. I skolans arbetsplan ska de ämnesövergripande lärområdenas mål och innehåll och hur de förverkligas preciseras. Den tidsmässiga omfattningen av ett lärområde ska planeras så att eleven får tid att fördjupa sig i innehållet och arbeta målinriktat, mångsidigt och uthålligt. Skolorna kan även besluta om andra sätt att göra undervisningen mera helhetsskapande och beskriva dessa i arbetsplanen.

Målet med helhetsskapande undervisning är att göra det möjligt att förstå förhållandet mellan olika fenomen och på vilket sätt de är beroende av varandra. Helhetsskapande undervisning innebär samarbete mellan lärare och ämnesövergripande samarbete. Helhetsskapande undervisning ger eleven bättre möjligheter att kombinera kunskaper och färdigheter från olika läroämnen och att i växelverkan med andra strukturera dem till meningsfulla helheter.

Arbetsperioder då eleven undersöker helheter och kombinerar och undersöker olika vetenskapsgrenar stärker elevens förmåga att uppfatta vilken betydelse det lärda i skolan har för det egna livet och i ett vidare perspektiv för samhället och mänskligheten. Samtidigt får eleven redskap för att vidga och strukturera sin världsbild. Genom helhetsskapande arbetssätt stöds även elevens möjlighet att utveckla de olika nyckelkompetenserna.

Omfattningen och sättet på vilket man förverkligar helhetsskapande undervisning kan variera beroende på elevernas behov och målen för undervisningen. Undervisningen *kan* till exempel genomföras genom att

- studera samma tema parallellt i två eller flera läroämnen samtidigt
- dela in innehåll som hör till samma tema i perioder som följer på varandra
- ordna aktiverande evenemang såsom temadagar, olika tillställningar, kampanjer, och studiebesök
- planera mångvetenskapliga lärområden som omfattar en längre period och flera läroämnen och som kan innehålla ovannämnda helhetsskapande metoder
- skapa helheter där många läroämnen samverkar

Temat för helhetsskapande undervisningen läsåret 25-26 är NATUREN. Temat kommer att genomsyra alla ämnen och temadagar hålls. En gemensam temavecka (digitalt) med alla skärgårdsskolor genomförs v 47, där temat är Naturen men fokus är också på olika kompetenser.

4.3 Särskilda undervisningsarrangemang

Undervisningen i grundskolan kan, om det är motiverat för elevens bästa, ordnas på annat sätt än vad som anges i LL om barnomsorg och grundskola. Med hänvisning till vad som i lag benämns som särskilda undervisningsarrangemang kan en elev till exempel börja sin skolgång i årskurs två, bli

befriad från ett ämne eller flyttas upp en årskurs. Motiv till att ordna undervisningen på särskilda sätt är

- om eleven till någon del redan har kunskaper och färdigheter som motsvarar grundskolans lärokurs
- om det med hänsyn till elevens förhållanden och tidigare studier är oskäligt att eleven ska genomgå grundskolans lärokurs eller
- om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd.

Innan skolan tillämpar särskilda undervisningsarrangemang ska elevens vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörd. Skolföreståndaren eller skolans rektor fattar beslut om särskilda undervisningsarrangemang i samarbete med elevhälsan, men åtgärderna kräver inte överföring till specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd. Om det är motiverat ska ett åtgärdsprogram upprättas.

Här beskrivs arbetsgången för hur särskilda undervisningsarrangemang initieras och förverkligas

- Vårdnadshavare, elev, elevhälsan och eventuellt berörda lärare hörs
- Rektorn fattar beslut om särskilda undervisningsarrangemang

4.4 Flexibel undervisning

Enligt LL om barnomsorg och grundskola kan kommunen ordna flexibel undervisningsform. Med undervisningsformen avses en individanpassad undervisning, lärande och stöd för utveckling som ordnas i enlighet med den allmänna läroplanen. Undervisningen kan ordnas i smågrupper, på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. En elev väljs till flexibel skolgång utgående från en ansökan som eleven eller vårdnadshavaren gör eller på initiativ av skolan. Skolföreståndare eller rektor beslutar om elevens flexibla skolgång. Flexibel skolgång förutsätter inte beslut om mångprofessionellt stöd och anpassad lärokurs men ett beslut om specialpedagogiskt stöd krävs och ett åtgärdsprogram ska upprättas.

Syftet med den flexibla skolgången är att minska avbrotten i grundskoleutbildningen och främja inkludering. Målet är att stärka elevens studiemotivation och livskompetens. Den flexibla skolgången är i första hand avsedd för elever i årskurs 7–9 som underpresterar och har svag studiemotivation och för elever som bedöms vara i riskzonen för att bli utslagna från fortsatt utbildning och arbetslivet. Undervisningen ska präglas av yrkes- och sektorsövergripande samarbete.

Undervisningen i den flexibla skolgången ska ordnas som närundervisning i skolan och i form av handledda studier på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. Studier utanför skolan är en viktig del av den flexibla undervisningsformen. Under dessa perioder har eleven rätt till handledning och undervisning av en lärare. Eleven ska ges uppgifter i enlighet med läroplanen och resultaten ska beaktas vid bedömningen.

Här beskrivs vilka typer av flexibla undervisningsarrangemang som används

I nuläget används inte flexibelt undervisningsarrangemang.

4.5 Undervisning i särskilda situationer

För att ordna undervisning och stöd för en elev som till exempel är allvarligt sjuk eller befinner sig i en svår livssituation förutsätts särskilda åtgärder. Omständigheterna kan bland annat vara att eleven är inskriven på sjukhus, eleven får eftervård i hemmet, eleven är patient inom barn- och ungdomspsykiatri eller att eleven på grund av psykiska eller fysiska hälsoskäl inte kan gå i den egna skolan.

Undervisningen för elever i särskilda situationer sker huvudsakligen utanför skolan och kan även ordnas genom distansundervisning. Huvudmannen för skolan där eleven är inskriven ansvarar för undervisningen. Eleven ska få det stöd som behövs vid övergången till undervisning i särskilda situationer eller återgången tillbaka till sin egen skola.

Undervisning i särskilda situationer är en individuell undervisning som anpassas helt och hållet efter varje elevs behov, förutsättningar och dagsform. Undervisningen beskrivs i ett åtgärdsprogram som görs upp av den ansvariga läraren tillsammans med berörda lärare och personal inom barn- och elevhälsan. Åtgärdsprogrammet ska innehålla en plan för hur eleven ska återgå till allmänundervisningen.

Här beskrivs arbetsgången för hur undervisning i särskilda situationer ordnas

Arbetsgången planeras i samarbete med BUP, skolpsykolog och hemmet och den varierar från fall till fall.

4.6 Distansundervisning

Med distansundervisning avses en undervisning som man kan ta del av med hjälp av digitala verktyg och där läraren kan finnas med i realtid på en annan plats än den som eleven befinner sig på. Läraren och eleven är inte i samma rum. Distansundervisning ska ges av en lärare anställd av en åländsk skola till en elev i en åländsk skola. Den skola som mottar distansundervisning ska värna om undervisningsgruppens trygghet, säkerhet och välbefinnande samt trygga elevens möjligheter till kommunikation som främjar lärande. Utgående från elevens och gruppens behov ska handledning och övervakning ske enligt samma principer som i andra undervisningssituationer. Den undervisande läraren ansvarar för bedömningen.

Undervisningen i grundskolan kan ordnas som distansundervisning om skolan saknar en behörig lärare i det aktuella ämnet och en sådan inte har kunnat anställas, om distansundervisning objektivt motiveras av ett pedagogiskt mervärde (till exempel ersättande skolor) och för elever som behöver fler utmaningar eller har rätt till undervisning i särskilda situationer. Dessutom är det möjligt att ordna undervisningen som distansundervisning för en eller flera elevgrupper eller enskilda elever i exceptionella situationer då landskapsregeringen eller någon annan myndighet helt eller delvis stängt en grundskola med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar.

Distansundervisning används för att möta elevernas individuella behov, erbjuda undervisning som stöder utvecklandet av särbegåvning, fördjupa det stöd för lärande och skolgång som skolan erbjuder eller sköta undervisningen i undantagssituationer, till exempel då en elev är sjuk under en längre period. Det är möjligt för en åländsk skola att anställa en lärare som ger distansundervisning utan att

befinna sig på Åland vilket till exempel kan vara aktuellt för hemspråksundervisning. Distansundervisning främjar jämlika möjligheter för eleverna till en mångsidig och god grundskoleutbildning oberoende av skolans storlek eller läge. Vid distansundervisning ska elevens ålder och förutsättningar beaktas. Lärmiljön ska vara trygg och eleven ska övervakas och handledas enligt samma principer som i andra undervisningssituationer.

Vid distansundervisning är det viktigt att se till att eleven har daglig interaktion med den undervisande läraren, att undervisningsmetoderna är anpassade till situationen och eleven. Det är även viktigt att eleverna har möjlighet till social samvaro samt att en känsla av tillhörighet skapas⁵

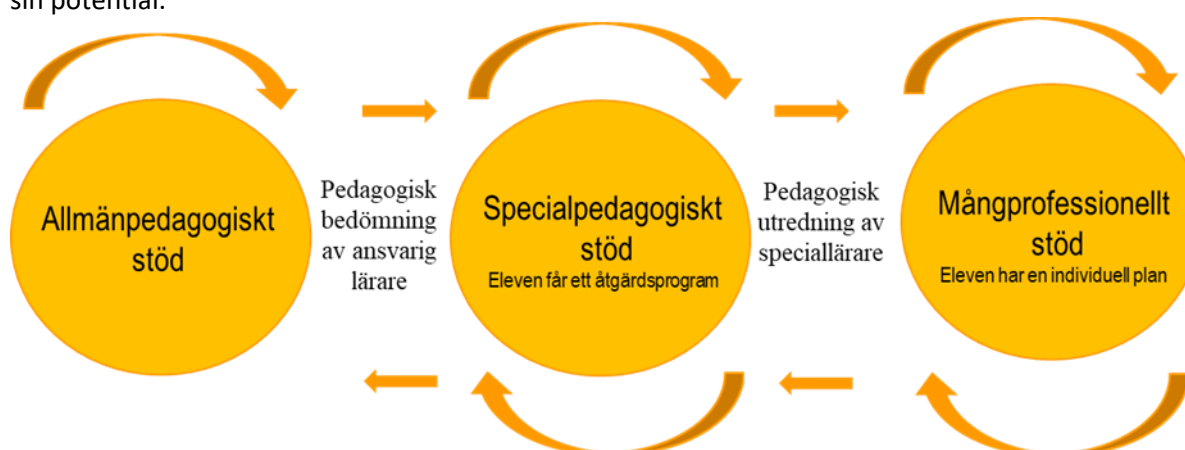
Här beskrivs i vilka situationer eventuell distansundervisningen används och hur det praktiskt arrangeras

Se planen för distansundervisning i exceptionella situationer.

Stöd för lärande och skolgång

Stöd för lärande och skolgång innefattar lösningar för skolan som helhet, för vissa grupper och för enskilda elever i behov av stöd. Varje elev i grundskolan har rätt till adekvat handledning och stöd. Tidiga insatser för att stöda elevens lärande är viktiga. Eleven ska få tillräckligt stöd genast när behovet uppstår och det är därför viktigt att redan i ett tidigt skede identifiera svårigheter och andra faktorer, både tillfälliga och långvariga, som kan hindra och försvåra skolgång och lärande. Skolans ledning har ett särskilt ansvar för att stödåtgärderna organiseras, utvecklas och struktureras på ett sådant sätt att ansvarsfördelningen är tydlig för lärarkollegiet och andra berörda.

Stödet för lärande och skolgång omfattar även särskilt begåvade barn som behöver större utmaningar och differentiering för att upprätthålla sin studiemotivation och utvecklas i enlighet med sin potential.

5.1 Allmän pedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet riktar sig till alla elever som tillfälligt behöver stöd för sitt lärande och sin skolgång. Detta stöd ska vara en del av skolans dagliga undervisning och handledning och genomförs bland annat så att undervisningen differentieras och individualiseras. Då eleven tillfälligt, exempelvis på grund av sjukfrånvaro eller tillfälliga svårigheter, blivit efter i undervisningen ska skolan erbjuda stödundervisning.

Här arbetsgången och ansvarsfördelningen och kontakten med hemmet gällande det allmänpedagogiska stödet

Klassläraren/klassföreståndaren ansvarar för dokumentation och kontakten med hemmet. I samarbete med ämneslärare skapas ett upplägg som passar elevens behov.

5.2 Specialpedagogiskt stöd

Det specialpedagogiska stödet ordnas då det allmänpedagogiska stödet konstaterats vara otillräckligt, då elevens behov av stöd inte längre kan anses vara tillfälligt utan regelbundet och då situationen kräver flera, samtidiga stödåtgärder. Det allmänpedagogiska stöd som konstaterats ge effekt fortsätter och kompletteras med annat stöd som ges vid sidan av den allmänna undervisningen. Stödformer och arrangemang som inte ger önskad eller tillräcklig effekt avslutas.

Det specialpedagogiska stödet planeras som en helhet för eleven och är till sin karaktär mera omfattande och långsiktigt än det allmänpedagogiska stödet. Alla stödinsatser, förutom specialundervisning på heltid och anpassad lärokurs i ett ämne, kan användas. De sammantagna insatserna ska syfta till att stöda elevens lärande, skolgång och utveckling och motverka risken att problemen ökar och blir mera komplexa. Alla lärare kring eleven ska kontinuerligt samarbeta för att stöda elevens framsteg och utveckling. Metoder och material anpassas till elevens individuella behov. Eleven följer fortsättningsvis den allmänna läroplanen.

Här arbetsgången och ansvarsfördelningen och kontakten med hemmet gällande det specialpedagogiska stödet

Klassläraren/klassföreståndaren, berörd ämneslärare eller vårdnadshavare tar initiativ till stödåtgärder. Följs upp med diskussion med elev och vårdnadshavare. En pedagogisk bedömning görs av klassläraren i samarbete med rektorn och ärendet tas till elevvårdsgruppen.

Ett skriftligt beslut om specialpedagogiskt stöd fattas av rektorn. Eventuellt görs redan i detta skede en psykologisk eller medicinsk utredning

Klassläraren/klassföreståndaren ansvarar för ett åtgärdsprogram, men det görs upp i samarbete med rektorn.

Berörda lärare och elevhälsogruppen följer kontinuerligt upp elevens framsteg och stödbehov.

5.3 Mångprofessionellt stöd

När en elev, trots att allmän- och specialpedagogiskt stöd har ordnats, riskerar att inte nå målen för grundskolans allmänundervisning ska specialläraren ta initiativ till en pedagogisk utredning. Utgående från utredningen kan skolan, om man anser att det behövs, ta fram ett utkast till individuell plan (IP). Utkastet behandlas av elevhälsogruppen som i tillämpliga delar även kan komplettera och justera planen. Syftet med detta utkast är bland annat att konkretisera för eleven och dennes vårdnadshavare vad olika anpassningar och en överföring till ett mångprofessionellt stöd kan innebära.

Med den pedagogiska utredningen och ett eventuellt utkast till den individuella planen som grund fattar grundskole- eller utbildningschefen ett förvaltningsbeslut om mångprofessionellt stöd. Om en elev har anpassad lärokurs i tre eller flera läroämnena kan ett beslut om mångprofessionellt stöd i specialklass fattas. Ärendet bereds och föredras av skolans rektor eller föreståndare. Innan beslutet ska elev, vårdnadshavare eller dennes lagliga företrädare samt eventuellt andra sakkunniga höras. Elevens vårdnadshavare ska tillräckligt tidigt få information om de olika alternativen och om förutsättningarna för fortsatta studier på gymnasialstadiet.

I det mångprofessionella stödet kan en eller flera enskilda lärokurser anpassas individuellt så att de motsvarar elevens förutsättningar och specifika behov för lärande och skolgång. Syftet med det mångprofessionella stödet är att stöda elevens lärande, sunda tillväxt och utveckling så att det är möjligt att fullgöra grundskolan. Språklig och kulturell bakgrund, frånvaro, brist på motivation, bristfällig studieteknik eller utmaningar gällande beteende kan inte i sig vara grunder för anpassning av en lärokurs, utan eleven ska i sådana fall stödjas på andra lämpliga sätt.

Det mångprofessionella stödet kan antingen ges i elevens egentliga undervisningsgrupp eller, helt eller delvis, i en särskild inrättad undervisningsgrupp eller inom träningsundervisningen. Utöver specialundervisning på hel- eller deltid kan eleven behöva till exempel omfattande elevhälsostöd, habilitering eller annat individuellt stöd. Betydelsen av vårdnadshavarens delaktighet, ett sektorsövergripande samarbete och individuell handledning betonas. Vid behov utökar skolan användningen av den kompetens och de tjänster som social- och hälsovården tillhandahåller.

Behovet av fortsatt mångprofessionellt stöd ska granskas av den ansvariga läraren åtminstone efter årskurs två samt under årskurs sex och åtta. Om fortsatt behov av mångprofessionellt stöd genom individuellt anpassad lärokurs inte finns, ska den ansvariga läraren anhålla hos grundskole- eller utbildningschefen om att eleven överförs tillbaka allmän lärokurs. Grundskolechefen eller utbildningschefen fattar ett skriftligt beslut i ärendet.

Här arbetsgången och ansvarsfördelningen och kontakten med hemmet gällande det mångprofessionella stödet

Elevens framsteg och stödbehov följs upp i kollegiet med berörda lärare och rektor.

Klassläraren ansvarar för kontakt med hemmet.

Ärendet behandlas i elevhälsogruppen och en pedagogisk utredning görs.

Rektorn kontakter skolpsykolog för utredning.

På basen av rektorns beredning fattas beslut om mångprofessionellt stöd av utbildningschefen.

6 Elevrådsarbete och elevdelaktighet

Skolarbetet ska grunda sig på elevens delaktighet. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla elever. Eleven ska i takt med sin ålder och mognad och med stöd och uppmuntran från skolan och hemmet ta ett allt större ansvar för sin skolgång och ges medinflytande i frågor som gäller undervisningen och lärmiljön. Eleven ska få vara med och påverka samt kontinuerligt utvärdera skolverksamheten.

För årskurserna 7–9 ska det finnas ett elevråd. Ett elevråd kan finnas även för årskurserna 1–6 och i mindre skolor kan elevrådet även vara gemensamt för åk 1-9. Elevrådet ska bestå av elevrepresentanter från varje klass eller årskurs och elevrådet ska inom sig utse en ordförande och en sekreterare. Arbetet i elevrådet ska vara en övning i demokratiskt beslutsfattande och ansvarstagande och ska handledas av en utsedd lärare eller annan pedagogisk personal. Elevrådet ska ges möjlighet till ökat elevinitiativ vad gäller skolans undervisning och övriga verksamhet. Elevrådet ska få ge synpunkter på de delar av skolans arbetsplan, trivselstadgan och andra beslut som direkt påverkar elevernas skolgång. Elevrådet ska ges möjlighet att framföra sina synpunkter innan besluten fattas av den ansvariga nämnden i kommunen. Elevrådshandledaren ska handleda och stöda elevrådet så att de har verkliga möjligheter att förstå och utföra sitt uppdrag. Elevrådsrepresentanter ska få den ledighet som behövs från skolan för att utföra uppdraget samt vid behov kompensation för den undervisning som eleven går miste om i form av stödundervisning och individuell handledning.

Elevrådet finns till för alla elever på skolan. Elevrådet är en plats för elevens röst och alla elever på skolan ska känna sig välkomna att komma med ärenden och frågor till elevrådet. Genom ett bra elevrådsarbete finns möjlighet att påverka och göra skillnad på den egna skolan. Det primära syftet med elevrådet är att eleverna ska kunna vara genuint delaktiga och känna att deras röst blir hörd.

Här beskrivs hur elevdelaktigheten ser ut i praktiken

Elevrådet består läsåret 25-26 av hela högstadiet, fem elever samt elevrepresentant från åk 6

Handledare läsåret 25-26 är Emelie Bergendahl

Elevrådet sammanträder cirka en gång i månaden.

Vid klassråden som hålls cirka en gång i månaden får elevrådsrepresentanten informera sina klasskamrater om vad som diskuterats i elevrådet och också höra sig för i klassen om det finns ärenden till elevrådet. Information ut till klasserna ges av elevrådsrepresentanterna direkt efter att elevrådet hållit möten.

Elevrådet hörs vid beredning av trivselstadga, arbetsplan och andra beslut som påverkar eleverna väsentligt. Eleverna utvärderar också läsårets målsättningar.

7 Timfördelning

I landskapsförordningen om barnomsorg och grundskola har en timfördelning för alla grundskolor i landskapet fastställts. I läroplanen finns en rekommendation om hur timmarna ska fördelas mellan de olika ämnena och årskurserna. Rekommendationen ska följas på alla skolor där det är möjligt. Där det är organisatoriskt och ändamålsenligt att fördela timmarna på annat sätt kan det göras men med en motivering som ska bifogas i arbetsplanen. I rekommendationen om timfördelningen har särskild vikt lagts vid att alla läroämnen ska finnas på varje årskurs.

Ämne/ Årskurs	1	2	3	4	5	6	1-6	7	8	9	7-9	1-9
Svenska/svenska som andraspråk	6	6	6	6	6	6	36(34)	3	3	3	9	45
Matematik	4	4	4	4	4	4	24	4	3	3	10	34
Miljö- och naturkunskap							19(18)				18(17)	35
Omgivningskunskap	3	3	3	3	-	-	12(11)	-	-	-		
Biologi	-	-	-	-	1	1	2	2	2	2	6	
Geografi	-	-	-	-	1	1	2	1	1	1	3	
Fysik	-	-	-	-	1	1		1	1	1	3	
Kemi	-	-	-	-			2	1	1	1	3	
Hälsokunskap	-	-	-	-	0,5	0,5	1	1	1	1	3	
Samhällsorientering							10				11	21
Religion och livsåskådningskunskap	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1	3	
Historia	-	-	-	1	1	1	3	2	2	-	4	
Samhällskunskap	-	-	-	-	0,5	0,5	1	1	1	2	4	
Konst- och färdighetsämnen							41				19	60
Musik	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1	3(2)	
Bildkonst	1	1	1	2	2	2	9(6)	1	1	1	3(2)	
Slöjd	2	2	2	2	2	2	12(8)	2	-	-	2	
Idrott	2	2	2	2	3	3	14(12)	2	2	2	6	
Hemkunskap		-	-	-	-	-	-	-	2	3	5	*
Engelska (A1)	-	-	2	2	2	2	8	3	3	3	9	17
Elevhandledning								-	1	1	2	2
TOTALT							138				78	216(211)

Tillvalsämnen							4				16	16 (15)
 kreativitet/programm								1	1	1	3	
Tillvalsämne 2												
Tillvalsämne 3												
Tillvalsämne 4												
A2 språk (finska, franska, ryska, spanska, tyska)	-	-	-	-	2	2	4	3	3	3	9	
B2 språk (finska, franska, ryska, spanska, tyska)	-	-	-	-	-	-		2	2	-	4	
TOTALT							142 (136-150)				94 (86-96)	236(222–246)

*) Ingen hemkunskap läsåret 24-25. Fr.o.m läsåret 26-27 hålls hemkunskap 7-9 1vt/läsår.

7.1 Kursplaner tillvalsämnen och språkprogram

Tillvalsämnen kan vara språk eller andra ämnen och ämneshelheter som skolan erbjuder. För varje tillvalsämne ska det göras upp en ämnesdel enligt samma struktur som de övriga läroämnena där syfte, centralt innehåll och mål samt kunskapskriterier ingår.

En vårdnadshavare till elev i åk 5-6 kan välja att eleven inte ska läsa valbart A2- språk. Eleven ska i sådana fall erbjudas möjlighet till undervisning i områden som eleven har behov av. Alternativet till undervisningen i A2-språk beskrivs i skolans arbetsplan och kan bedömas i betyget med deltagit.

Elever som inte läser valbart A2-språk får ämnesstöd eller specialundervisning.

I årskurserna 7–9 ska skolan erbjuda minst två främmande språk. Vilka språk som ingår i språkprogrammet fastställs i kommunens utbildningsstadga. Vid valet av språk och andra tillvalsämnen ska elev och vårdnadshavare erbjudas handledning och information. För att undervisning i tillvalsämnen ska kunna organiseras bör eleven endast byta eller hoppa av tillvalsämnen vid läsårsbyte. Vid vägande skäl kan undantag göras. Tillvalsämnen i åk 7-9 är programmering och kreativ profil.

Det obligatoriska språket är engelska (A1) och inleds på lågstadiet i åk 3. Valfritt språk (A2) inleds i årskurs 5 och är finska eller tyska. Valfritt språk (B1) inleds i årskurs 7 och är antingen tyska eller finska.

Gällande ämnet slöjd i årskurserna 7–9 ska eleven få undervisning i både teknisk slöjd och textilslöjd i både årskurs 7 och 8. Eleven ska därefter få möjlighet att välja en av slöjdformerna att fördjupa sig i under årskurs 9.

KURSPLAN

Tillvalsämnet Python Programmering

Läroämnets övergripande syfte
Lära eleverna Python programmering
Riktlinjer och arbetsupplägg
Teori och övningar

Centralt innehåll

Del I

Grundläggande datakunskap

Begreppet funktion

Variabler, tilldelning, och jämförelser

Enkel inmatning från tangentbordet

If-satser, While-satser, For-satser

Listor

Del II

Konstruera egna funktioner

Inläsning av data från fil

Inskrivning av data till fil

Del III

Konstruera avancerade spel

Mål, kompetenser och kunskapskriterier

Infogas rubrik från centralt innehåll					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5	Kriterier för vitsord 8	Kriterier för vitsord 10
Handleda eleven att...	Eleven utvecklar...				
göra olika program i Python	Sin förmåga att programmera alltmer avancerade program	D, H	Eleven kan göra program som ber användaren om tal och kan göra enkla slingor	Kriterierna för vitsordet 5 och att eleven kan göra if-elif-else satser och enkla funktioner	Kriterierna för vitsord 8 och att eleven kan tillämpa avancerade funktioner och tillverka enkla spel

KURSPLAN

Tillvalsämnet Kreativitet

Läroämnets övergripande syfte

Ämnets övergripande syfte är att stärka elevens kreativitet och integrerar ämnen så som läsåmnen, bild, engelska, hemkunskap, svenska och slöjd..

Riktlinjer och arbetsupplägg

Eleven arbetar enskilt med sin egen kreativa hobby för utveckla sina styrkor. Hobbyerna kan till exempel vara smyckestillverkning, friendshipbook, teckning med rutnät för att träna proportioner, dekorerings av bakverk, Stopmotionfilmning av kreativt skrivna berättelser eller akvarellmålade figurer. Eleven uppmärksammas på hobbyns begrepp och tekniker. Processen dokumenteras genom fotografering, digitala bilder och rörliga bilder. Planering, process och reflektion av arbetet både individuellt och i grupp.

Centralt innehåll

Eleverna övar olika tekniker för att tillsammans uttrycka tankar, känslor och åsikter i individuella och gemensamma konstverk. Olika utsmyckningar till närmiljön färdigställs. Innehållet speglar visuell kultur i samhället. Eleven skall få förståelse för möjlighet att påverka genom bilder, digital bildbehandling och visuell kommunikation

Mål, kompetenser och kunskapskriterier

Infogas rubrik från centralt innehåll					
Undervisningsmål	Lärandemål	Kompetens	Kriterier för vitsord 5	Kriterier för vitsord 8	Kriterier för vitsord 10
Handleda eleven att...	Eleven utvecklar...				
Öva olika tekniker för att utveckla sin kreativitet	Sin kreativitet och skapande förmåga och olika tekniker för att förmedla ett visuellt uttryck	B,C,D, F,G	Eleven kan planera och delvis färdigställa arbeten. Eleven kan pröva olika tekniker.	Eleven färdigställer sina arbeten och använder målmedvetet olika tekniker. Kan med varierande uttryck skapa alster.	Eleven utför och färdigställer väl planerade projekt och kan analysera sin skapande process
Öva tekniker att dokumentera och presentera projekt	Sin förmåga att presentera olika projekt och alster	B, D, G	Eleven kan med handledning presentera sina projekt och alster	Eleven kan på ett uttrycksfullt sätt presentera sina alster och kan använda sig av olika tekniker	Eleven kan på ett idérikt, mångsidigt och kreativt sätt presentera sina projekt och alster